

Nové bratrské listy

2/2007

Toto praví Hospodin: „Hle, činím něco docela nového a už to raší. Nevíte o tom?“

povolání bohem . k lidem

550 LET JEDNOTY BRATRSKÉ

obsah

kázání	3
Panovníku, nepomíjej svého služebníka (<i>Daniel Vacovský</i>)	
biblické a teologické studie	5
Bible ve spravedlivé řeči (<i>Jak překládat bibli?</i>)	
550 let JB	8
Bratr Řehoř, „patriarcha“ JB (<i>Jiří Just</i>)	
275 let misie	12
Pobaltí - diaspora nebo církev? (<i>Tomáš Kuták</i>)	
unitas fratrum	17
Zasedání Unity Boardu	
z církví	17
Přání Evropské unii / Jak věří faráři? / Otroctví stále existuje / Norští luteráni o životním prostředí / Spojení francouz- ských evangelíků	
dějiny křesťanství u nás	20
Zapomenutí výročí (M. Hloušek)	
zprávy ze seniorátu	
Slavili jsme jubileum (<i>N. Běťáková</i>)	23
Bylo to vzácné povzbuzení (<i>J. Polma</i>)	25
Bratr Borski - 80 let (<i>J. Polma</i>)	25
Sešly jsme se v Turnově (<i>L. Bernardová</i>)	26
ráj srdce	
(<i>připravuje Miroslav Matouš</i>)	

Nové Bratrské Listy

9. ročník (2007)

Vydává OCHRANOVSKÝ SBOR při ČCE
v Praze, Čajkovského 8, 130 00 Praha 3.

tel: 224 941 870

e-mail: uf.praga@netforce.cz

Registrováno pod zn. MK ČR E 12555

editorial

Milí čtenáři Bratrských listů,
ve chvíli, kdy uplynula právě polovina
jubilejního roku vám přinášíme ohlédnutí
za dubnovou slavností a návštěvami sester a
bratří z Unitas fratrum v zahraničí. Z mnoha
stran jsme mohli slyšet, jakým povzbuzen-
ím setkání s nimi bylo - a s radostí jsme
uslyšeli i od nich, jak radostnou a důležitou
událostí bylo setkání pro ně. Mohli jsme si
nově a naléhavě uvědomit zvěst žalmisty -
jaké dobro a jaké blaho je tam, kde jsou
sestry a bratři svorni, kde se setkává milo-
srdenství a pokoj.

Z dějin Jednoty dnes přinášíme studii o
Bratru Řehořovi a jeho posledních letech v
Brandýse nad Orlicí a z dějin bratrské misie
přece jenom radostnější kapitolu - o práci
v Pobaltí, která sice musela být po 1. svě-
tové válce ukončena, ale v minulém deseti-
letí mohla být zase obnovena a postupně se
rozzvíjí.

Je před námi léto, čas dovolených, prázdnin,
cestování, doba, kdy většina z nás
hledá odpočinek a možnost načerpat síly
do další práce. Hesla JB na červenec nám
ovšem připomínají i úkol: vaše světlo ať svítí
před lidmi. Dovolená a úkol nám možná při-
padají jako protikladné pojmy, v tomto pří-
padě však určitě ne. Nepochybně chceme
trávit své dny o dovolených pokojně a
radostně. Ale právě to může být tím žáda-
ným světlem - umět se těšit ze všeho, co
nás obklopuje, i z druhých lidí, které snad
potkáme a poznáme, umět být vděční a
nedat si vzít radost z Boží dobroty žádnými
lidskými závistmi, klamy, zlostmi a čím
ještě. Určitě i letos v létě činí Hospodin něco
nového - těšme se na to.

Pokojné letní dny a radost ze setkávání s
přáteli starými i novými vám přeje

Jindřich Halama Jr.

kázání

Panovníku, jestliže jsem u tebe našel milost, nepomíjej svého služebníka.

(čtení: Genesis 18, 1-9; Lukáš 9, 51 - 59)

Je to už tak dávno, co tato pokorná slova víry zazněla v rovinách Mamre, kde si Abraham postavil své stany, obvyklé obydlí kočovných kmenů. Tři a půl tisíce let nás dělí od této události. Ale přes tuto obrovskou časovou vzdálenost, je nám toto vyznání blízké.

Když pročítáme v Písmu události, které souvisí s životem Abrahamovým, vidíme velebnou, uchvacující osobnost, plnou tajů a záhad. Jeho život k nám mluví ještě po tak dlouhé době, že šera dávno zaniklých kultur a věků. Pouze tu a tam nějaká vykopávka ve žhavém písku pouště svědčí o dávno zmizelé říši Elamitské, Chaldejské a Hetejské. Dávno zanikla sláva mocných králů, uctívaných božskými poctami, stavějících k oslavě svých činů nádherné pamětní sloupy, na kterých jsou zapsána jejich vítězství nad nepřáteli. Zanikly oslňující paláce se svou pohádkovou nádherou. Dávno to všechno zasypal písek a přikryla doba zapomenutí. V té obrovské vrstvě písku zmizely i mohutné chrámy tehdejších státních božstev, kterým se klaněly celé národy.

Ale co přetrvalo věky, co dosud září a svítí přes tu obrovskou časovou propast, je Abraham ve své poslušné víře. Svět kolem něj byl plný tmy pohanství. Každý stát, každý kmen, každé město mělo svého boha, svoji modlu, každý člověk měl svého fetiš, před kterým se skláněl. Jen Abrahamovo srdce hoří v těchto tmách tichou poslušností k Bohu, který k němu promluvil a vyzval jej k následování. Tento Bůh, Hospodin, vládne celým nebem a zemí. Abraham věří tomu zjevenému, spravedlivému soudci všeho, co vyšlo z jeho stvořitelské ruky. On slyší hlas Hospodinův a plní, pokud lidsky může, jeho vůli. Na jeho pokyn opouští svůj starý domov a jde tam, kam je mu ukázána cesta. Jde v poslušnosti víry, která mu říká: „Hospodin nezklame, ve své milosti dá skutečně zemi, v které bude možné chodit v novotě života před Pánem“. A stejnou vírou přijímá zaslíbení, že právě tato země, do které přišel, bude dána za dědictví jeho potomkům.

Abraham je z lidského hlediska bohatý muž. Patriarcha, šejk velkého kmene. Vládce svého lidu a současně i kněz. Staví svatyně, sám v nich obětuje. Ale nejen obětí, nejen bohoslužbou, ale celým svým životem se snaží oslavit Boha. Smířlivostí vůči Lotovi, kdy mu dává právo prvního výběru místa nového pobytu v okamžiku jejich rozchodu a pak jej varuje před chybným krokem a snaží se mu pomoci vybřednout z bída zla, ale také udatností a odvahou v boji když Lota a jeho majetek osvobozoval ze zajetí, pohostinstvím vůči cizincům a milosrdenstvím vůči poraženým nepřátelům. A při všech těchto svých činech nese tíže a pokorně svůj lidský kříž, břemeno bolesti. Vždyť jeho žena Sára nemá děti!

Najednou přichází chvíle, o níž mluví náš dnešní text. Abraham už starý, unavený, sedí u vchodu do svého stanu. Znenadání se k němu blíží tři muži. Abraham poznává

svým zrakem víry, že právě v těchto třech neznámých osobách k němu přichází sám věčný, svatý Bůh. Jak je Abraham bezpečně poznal? Nevím, ale bezpečně vím, že člověk, který je srdcem ve spojení se svým Pánem, se svým Bohem, zcela bezpečně pozná, když k němu Pán promluví, tak proč by nebylo možné rozpoznat, když k němu samotnému přijde Hospodin ve třech osobách. Jak je to zvláštní, ten nejvyšší přichází ve třech osobách. Jakmile je spatřil, vyběhl jim ze dveří stanu vstříc, sklonil se k zemi a řekl: Panovníku, jestliže jsem u tebe našel milost, nepomíjej svého služebníka.

Abraham přes své stáří vyběhl ze svého stanu, sklonil se až k zemi a pak teprve následuje jeho prosba, tryskající z hloubi věřícího, přestože tak těžce zkoušeného srdce. Pane, zůstaň, nepomíjej, nepřehlédni mne, nepřejdi jen okolo mne! Jen ty jsi život! Ty jsi má naděje! Vykoupení z mé bolesti, dárce obnovující milosti. Mám mnoho, ale přesto bez tebe nejsem nic. Tak nějak si můžeme tu naléhavou Abrahamovu prosbu vysvětlit. On ví, kdyby v té chvíli zašel do svého stanu, kdyby sám neprojevil zájem, osoby by jej pominuly a šly by dál. Ale toho se Abraham nemusí bát. Bůh zůstává všude tam, kde vychází srdce vstříc, kde je pohyb ke svému Pánu. Kde zní slova: Pane, nepomíjej mne, nepomíjej svého služebníka. A odpovědí na takovou Abrahamovu prosbu je nejen přijatá oběť, ale i nové zaslíbení o potomstvu. Co je nemožné u člověka, je možné u Boha. On může každému splnit i to, v co se ani neodvažuje doufat. „Hle, tvá žena bude mít syna.“ Jak milostivý je tento třikrát svatý Bůh. Ale on nepřišel jen k Abrahamovi. On přichází i k nám. Do našich dnešních příbytků. Jestlipak tam nalézá otevřená srdce, toužící po jeho přítomnosti. Jsme schopni vyběhnout ze svých všedních starostí, ze své lidské únavy a sklonit se před přichozím a věnovat mu svůj čas? Čeká ho naše srdce, nebo vůbec vidí a rozpoznává ho náš zrak víry, tak jako jej viděl Abraham?

Mnohokrát přišel od té doby Bůh k člověku. Naposledy jako Boží Syn, Ježíš Kristus, náš Pán a Spasitel. Připomíná nám to do jisté míry i naše druhé biblické čtení jako konfrontace se Starozákonní zprávou. Pán Ježíš, pravý Bůh a pravý a skutečný člověk, se ubírá se svými učedníky do Jeruzaléma. A právě v těchto místech se má naplnit Písmo o zástupném utrpení, ale i jeho vítězství. Čas zraje a myšlenky učedníků jsou neustále upínány k těm chvílím, jejichž blízkost jim Pán Ježíš nepřestává připomínat. Přicházejí k samaritánskému městečku a Ježíš vysílá své učedníky, aby mu v něm připravili nocleh. Nocleh Božího Syna, z královského Davidova rodu, pod samaritánskou střechou! Ten kdo zná Písmo, ví, co to tehdy znamenalo. Samaritáni byli totiž nejpohrdanější a nenáviděnou složkou palestinského společenství. A tímto předsudkem byla právě zde, uprostřed lidu Staré smlouvy, poblíž Jeruzaléma, vystavěna zeď mezi člověkem a člověkem, srdcem a srdcem, kterou nikdo nedovedl a ani nechtěl zbořit. Ale najednou přichází Boží Syn, aby ji zbořil svou láskou, aby ze Samaritánů a Židů učinil bratry a sestry.

Otevři se lidské srdce a poslouvej. Otevři své oči a poznej toho, kdo k tobě přichází. Přichází k tobě sám Bůh, jako kdysi k Abrahamovi. Jenže když Pán Ježíš vešel do toho městečka, nikdo nevyšel vstříc tak jako Abraham od dveří svého stanu. Naopak. Okna a dveře zůstaly před Božím Synem uzavřené. Tak jak to většinou děláme, když přichází

nějaká nezvaná, nepřijemná návštěva. Zní jen odmítavé výkřiky. Nepřijali jej, nechali jej pominout, přejít bez povšimnutí. Odmítli jej, protože jeho obličej byl obrácen k Jeruzalému, protože jeho kroky směřovaly do míst, kam oni nechodili. Samaritáni přece nenávidí Jeruzalém, nenávidí všechno, co má nějakou spojitost s Davidovým městem. Oni mají svůj vzorochrám na hoře Garizim. Čekají svého, samaritánského Mesiáše. Nenávisť mezi samaritány a židy byla v době Ježíšově tak vybičovaná, že nazvat někoho samaritánem je těžkou urážkou. Pokrm podaný samaritánem je nečistý jako podle Zákona vepřové maso. Žid nevejde pod samaritánovu střechu, i kdyby měl přenocovat v nepohodlí někde venku, i kdyby si tím měl zachránit vlastní život.

Jak jsou ti lidé rozdělení? A myslíte si, že tomu bylo jen tenkrát? Že se dnes nic podobného nemůže stát? Dnes není mezi lidmi nenávisť? Státy, kmeny, národy, jednotlivci, ale i církve - i mezi nimi je duch židů a samaritánů. A jen jediný člověk má tu moc, aby tuto přehradu rozbil. Ježíš Kristus. On zná jen lásku. Víme, že on v této lásce hovoří se ženou samaritánkou u Jákobovy studnice a žádá si od ní pít. Sám sebe nazývá samaritánem v podobenství o milosrdném samaritánu. Ale tady, v tom malém městečku, vítězí zatvrzelost lidského srdce. Ne poslušná, pokorně očekávající a nadějná víra Abrahamova, ale nenávisť má hlavní slovo.

Zřikají se Ježíše, zřikají se tím i svého Boha a jeho pozeňání. Není to pěkný obraz, ale lidé se nepoučili. Jejich přístup se příliš nemění. Lidská srdce se ráda od Boha izolují, protože si vytváří své vlastní vykupitele a mesiáše. A jim věří. Člověk obtížený hříchem odmítá přijmout své spasení. Nechce vidět přicházejícího Boha, Jeho Syna, jako dárce nového života. Oni spoléhají na spásu odjinud.

Pán Ježíš takovým lidem nezlořečí, nezatrácuje. On čeká. Trpělivě čeká na mne i na tebe. Na naše srdce. Jak mu vyjdeme vstříc. Vyjdeme, tak jako Abraham, s touhou po Boží milosti, která se právě v Pánu Ježíši uskutečňuje? Stojí před námi se zkrvavenou hlavou, s trnovou korunou, jeho ruce jsou probity hřeby, jeho bok probodnut kopím. A z jeho úst zní tichá otázka: „To všechno jsem učinil jen pro tebe, abych tě zachránil. Co učiníš ty pro mne?“ Jaká může být, sestry a bratři odpověď? „Panovníku, jestliže jsem u tebe našel milost, nepomíjej svého služebníka!“

Daniel Vacovský

biblické a teologické studie

V roce 2006 vyšlo v Německu zvláštní vydání bible, nazvané „Bible ve spravedlivé řeči“. Bylo dílem ekumenicky složené skupiny, která se zaměřila především na to, aby jazyk, kterým se mluví o Bohu, nebyl stále jednostranně mužský, aby se jména a označení rovnoměrně rozdělila mezi mužský a ženský rod, i aby se více užívalo názvů obvyklých v judaismu. Výsledkem je velmi zvláštní text, který je na řadě míst nejen neobvyklý,

ale možná i šokující. Tento počín vyvolal řadu různých reakcí, ale jako překlad vzbudil především rozpaky. Přinášíme pokus přiblížit vám několik známých míst z tohoto přetlumočení bible - samozřejmě ve velmi přibližném napodobení, s použitím ekumenického znění jako základem. Jakousi představu si z toho lze udělat - a doufáme, že bude srozumitelnější i vyjádření Rady evangelické církve v Německu, které na závěr připojujeme.

Žalm 121

Píseň k pouti

Pozdvihuji své oči k horám:

Odkud mi přijde pomoc?

Pomoc mi přichází od „té Věčné“,
která učinila nebesa i zemi.

Nedopustí, aby uklouzla tvá noha,
nedříme ta, jež tě chrání.

Ano, nedříme a nespí

strážkyně Izraele.

„Věčná“ je tvoje ochránkyně,

„Věčná“ je ti stínem po pravici.

Ve dne tě nezasáhne slunce

ani za noci měsíc.

„Věčná“ tě chrání ode všeho zlého,
ona chrání tvůj život.

„Věčná“ bude chránit tvé vycházení a vcházení
nyní i na věky.

Lukášovo evangelium 1,46 a následující

A Marie řekla:

Moje duše velebí „Živou“

a můj duch jásá v Bohu, která mě zachránila.

Viděla ponížení své služebnice.

Hle, od této chvíle budou mne blahoslavít všechna pokolení,

že se mnou Boží moc učinila veliké věci

a svaté je její jméno.

Své smilování daruje od pokolení do pokolení

těm, kteří se jí bojí.

Janovo evangelium 1

Na počátku byla Moudrost

ta Moudrost byla u Boha

a ta Moudrost byla jako Bůh.
Ta byla na počátku u Boha.
Všechno povstalo skrze ni
a bez ní nepovstalo nic.
Co v ní povstalo, byl život
a život byl světlo lidí.
A to světlo svítí v temnotě,
ale temnota je nepohltila.
Od Boha byl poslán člověk jménem Jan.
Ten přišel proto, aby vydal svědectví o tom světle,
aby všichni uvěřili skrze něho.
On sám nebyl tím světlem,
ale přišel, aby o tom světle vydal svědectví.
Moudrost byla to pravé světlo,
které svítí všem lidem, přicházejícím na svět.

Jak překládat bibli?

K vydání „Bible ve spravedlivé řeči“, nového, upraveného znění bible, které se snaží odstranit z textu patriarchální tóny (zdůraznit ženský prvek), vyzdvihnout vztah církve k Izraeli a zdůraznit hledisko sociální spravedlnosti, Rada evangelické církve v Německu vydala v březnu 2007 prohlášení, v němž upozornila na několik problematických rysů tohoto překladu.

Zopakovala nejprve, že v roce 2001 doporučila Evangelická církev v Německu Revidované vydání Lutherova překladu bible (z roku 1984) jako text k liturgickému používání. Její text je pokládán za základní pro bohoslužbu, vyučování i pastorační péči.

„Bible se spravedlivé řeči“ je jakýmsi doplňkovým vydáním bible. Platí pro ni, že různé překlady bible představují velké bohatství, doplňují Lutherovu bibli a zpřístupňují text posluchačům a čtenářům, kteří na historický text neslyší.

Přes uznání práce, s níž byl text „bible ve spravedlivé řeči“ připraven, je třeba říci, že se překlad řídil některými problematickými zásadami a kritérii, které mu uškodily.

Stejně jako Spojené luterské církve v Německu konstatuje i Rada evangelických církví, že se tento překlad svým charakterem a jazykovou podobou nehodí k užití v bohoslužbách. Do tohoto překladu byly zapracovány důrazy, které se zdají překladatelům žádoucí, nejsou však zcela věrný původnímu smyslu biblického textu. Ve snaze odstranit některé patriarchální důrazy byly odstraněny i velmi důležité prvky v textu (Boží či Ježíšovy tituly). Tento překlad bible je v mnoha ohledech spíše výkladem, což je legitimní, ale znamená to, že ho v tomto smyslu nelze pokládat za autentický biblický text.

(podle zpravodaje evropských evangelických církví - red.)

550 let Jednoty bratrské

Bratr Řehoř, „patriarcha“ Jednoty bratrské

S počátky Jednoty bratrské je neodmyslitelně spjata postava bratra Řehoře Krajčího, muže, jehož pisatel Nekrologia, krátkých záznamů o jednotlivých bratrských kněžích, neváhal označit jako „patrona a patriarchu“ nového společenství. O Řehořovi víme jen o málo více než o tajemné postavě Petra Chelčického. Několik roztroušených zpráv, které se nám dochovaly, rozhodně nestačí pro to, abychom mohli podat jeho souvislý životopis. Zejména o Řehořově činnosti v době před odchodem bratrů do Kunvaldu máme k dispozici jen málo kusých informací z doby pozdější. Tůma Přeloučský ve svém spise O původu Jednoty a o chudých lidech z roku 1502 zmiňuje pouze jeho jméno. Jen o málo sdílnější je Vavřinec Krasnický v jednom z listů, určeném v roce 1519 třebíčskému faráři Janovi. O Řehořovi praví, že byl „zemanín řemesla krejčovského“, o kterém „mnoho dobrého (...) slyšel“. V Sepsání (...) o tom, co se dalo předešlých let mezi Římany a Čechy, o několik let mladším, Krasnický vzpomíná Řehořova mučení během prvního pronásledování. Teprve ve známém spise O učených nám umožňuje poněkud blíže nahlédnout Řehořovu úlohu při formování Jednoty.

Jmenuje Řehoře krejčího, „zemanského stavu a řádu“, mezi těmi, kteří se po smrti mladého krále Ladislava Pohrobka odloučili od Rokycany a vytvořili nové společenství. Líčí podrobnosti jeho mučení v době pronásledování. Píše, že Řehoř byl natažen na skřípec a spolu s jinými bratry „činil pokání“, což v tomto případě znamená, že se veřejně zřekl některých svých teologických názorů.

Připomíná jeho účast na ustavení bratrského kněžského řádu, kde měl volbu mladého sedláckého syna Matěje Kunvaldského na první místo mezi nové kněží potvrdit svým viděním, jehož se mu dostalo „ve spání“. Řehoř podle Krasnického také Matěje důtklivě varoval před učenými, „aby skrze ně nepřišla zkáza víry a lásky etc.“ Zároveň však vysvětluje, že Řehoř neměl na mysli ty, kteří později zdárně vyřešili spory o další směřování Jednoty a stanuli v jejím vedení, zejména Prokopa z Jindřichova Hradce a jiné.

Mnohem více zpráv o bratru Řehořovi nám zanechal Jan Blahoslav ve spise O původu Jednoty bratrské a řádu v ní z roku 1547, který je prvním pokusem souvisle

Pohled na Kunvald

vyličit její počátky, včetně ustavení samostatného kněžstva. Jde vůbec o první Blahoslavo-vo dílo, ve kterém vedle řady starších psaných pramenů (včetně již zmíněného spisu O učených) mohl ještě využít ústního svědectví „těch, kteříž něčemu sami přítomni byli“. Ve čtvrté kapitole líčí bratra Řehoře, puzeného Duchem svatým, jako hlavního organizátora nového společenství. Zmiňuje jeho pobožnost, skrze kterou se jako hospodář a správce pražského kláštera na Slovanech těšil velké vážnosti, ale i těžké vnitřní zápasy, kdy se cítil být příliš spojen „se ctí a slávou světa tohoto“. Líčí jeho vztah a častá rozmlouvání s Rokycanou, který Řehoře a jeho společníky odkázal na spisy Petra Chelčického. Zde poprvé nacházíme zprávu o tom, že Blahoslav byl s Rokycanou příbuzný - měl být synem jeho sestry. Podrobně Blahoslav líčí proměnu Rokycanova vztahu ke vznikající Jednotě, včetně jeho návštěvy Řehoře, zmučeného za doby pronásledování. Zaznamenává i Řehořovo vidění, kterého se mu mělo dostat, když natažen na skřípec upadl do bezvědomí. Mezi těmito událostmi a Blahoslavovým podáním uplynulo téměř sto let a stěží proto můžeme považovat jeho líčení ve všech podrobnostech za zcela spolehlivé.

Konečně nahlédneme i do zmíněného Nekrologia, jehož původcem je sám Blahoslav. Při charakteristice bratra Řehoře opakuje celou řadu nám již známých údajů, včetně jeho sociálního původu a příbuzenství s Rokycanou, ale i některé charakterové vlastnosti, zejména přílišnou přísnost. I zde vycházel Blahoslav ze svědectví starých bratrských kněží, uchovávajících v paměti řadu událostí z nejstaršího období Jednoty. Jedním z takových byl kněz Daniel Starý. Ten „znal (...) výborně všecky staré Bratří v Jednotě naší, což jich koli bylo od Řehoře, Michala, Matěje, až do svého času.“ V Nekrologiu nacházíme i datum Řehořova úmrtí (12. srpna 1474) a místo jeho pohřbu. Podle těchto zpráv měl být pochován „nad Brandejsem na Vorlíku ve včelnici“. V jiných rukopisech tohoto pramene stojí doslova: „na Orlíku ve skále“ a jeden obsahuje i dodatek bratrského kněze Vavřince Orlíka, který v jiných exemplářích nenalzáme: „Praví, že on vystavěl tu chaloupku, kteráž tu byla, kady se vcházelo do zámku Orlíku. Item, dům kterýž sloul srub, že on vystavěl.“ Svědčí o Řehořově stavební aktivitě, která doprovázela jeho organizační úsilí při vzniku Jednoty.

I když vezmeme na pomoc zmínky, které nám v některých svých listech zanechal sám Řehoř, k sestavení ucelenějšího obrazu jeho životních osudů nám nestačí. Vysvítá z nich, že Řehoř před odchodem do Kunvaldu v kláštere na Slovanech vedle činnosti správcovské i kázal. Byl tedy s vysokou pravděpodobností členem zdejší utrakvistické řeholní komunity a to možná již od roku 1446 nebo 1448 a také přibližně od této doby znal arcibiskupa podobojí Jana Rokycanu.

K tomu ještě můžeme dodat, že Řehoř se podle bádání straších historiků narodil nejspíše někdy kolem roku 1420, že se mu dostalo určitého vzdělání, neboť byl schopen poradit si i s latinským textem, i když v tomto oboru zřejmě nikterak nevynikal. S určitostí víme, že nebyl knězem, a nestal se jím ani v Jednotě po zřízení kněžského řádu. Podle přezdívky „Krajčí“, která se objevuje poprvé v listech zaslanych bratřím v roce 1468 Janem Rokycanou a roku 1475 pražskými mistry, soudíme, že se po

odchodu malé komunity do Kunvaldu živil tímto řemeslem. To není nikterak v rozporu s jeho šlechtickým původem. Do Jednoty v jejích počátcích vstoupilo několik zemanů a všichni se museli, podle učení Jednoty prvních generací, vzdát svých světských výsad a hledat obživu v manuální práci.

V padesátých a sedmdesátých letech se pokusil objasnit otázku Řehořova původu a jeho činnosti před vznikem Jednoty František M. Bartoš. Ztotožnil postavu „patriarchy“ s Řehořem Jednorožcem, hospodářem a správcem domu pražského měšťana Mikeše Tkaničky. Jeho seběvědomé řešení, zakládající se na argumentech tak vratkých a navzájem si odporujících, že dnes vzbuzují oprávněné pochybnosti o Bartošově kompetenci jako historika vůbec, záhy odmítl M. Flegl. V roce 1975 otiskl v časopise Jednota bratrská krátkou životopisnou studii, ve které opět shrnul dosavadní znalosti o bratru Řehořovi. Ty dnes můžeme bez nálezů nových pramenů jen stěží podstatnějším způsobem rozšířit.

Malou drobností můžeme přesto k Řehořovu životopisu přispět již nyní. Týká se místa jeho pohřbu. Podle zprávy bratrského Nekrologia se má za to, že Řehoř

byl pohřben na úpatí kopce se zříceninou brandýského hradu, jehož trosky a sklepení lze navštívit ještě dnes, a to na místě, kde vznikl bratrský hřbitov, jak také svědčí informační cedule, umístěná na plotě ohraničujícím pozemek. Pro toto místo se rozhodl i Ferdinand Hrejsa, když v roce 1936 vydal studii o bratrských památkách v Brandýse nad Orlicí, v němž pojednal i o Řehořově hrobu. Bratrské i jiné soudobé prameny, jak dále uvidíme, takové řešení nepřipouštějí. Podle zprávy Nekrologia byl Řehoř pohřben „nad Brandejsem na Vorlíku ve včelnici“, případně „na Orlíku ve skále“.

Pokud bychom chtěli umístit Řehořův hrob skutečně do zahrady pod troskami hradu, musel se tento v době, kdy zde kvetl bratrský sbor, nazývat Orlíkem. Tak soudil F. Hrejsa. Prameny ale nic takového nepotvrzují. Ve smlouvě, již prodává roku 1506 Jan Kostka z Postupic panství brandýské Vilémovi z Pernštejna, se tato stavba nazývá „hradem Brandýsem“. Když poté v roce 1544 prodává Vilémův syn Jan z Pernštejna panství Bohušovi Kostkovi z Postupic, je jeho součástí „Brandýs zámek pustý“. Král Ferdinand I. prodává v roce 1558 brandýské zboží Libuši z Lomnice, obsahuje také „zámek Brandýs s domem svobodným vnově vystaveným“. O rok později odkazuje Libuše z Lomnice panství svému synovi Janovi ze Žerotína a v zápise opět stojí: „zámek Brandejš“. Jak dokládají i jiné dobové zprávy, hrad nad městem byl v polovině 16. století stále obyvatelný, neboť Bohuš Kostka z Postupic, kterému král Ferdinand po prvním stavovském povstání nařídil neopouštět panství, hrad opravil a bydlel na něm, dokud si ve městě nevybudoval nové obydlí, zmíněný „dům svobodný,

Zřícenina hradu Brandýs nad Orlicí

vnově vystavený“. Jestliže si Řehoř podle zprávy Nekrologia postavil chaloupku tam, „kady se vcházelo do zámku Orlíku“, pak tato zpráva svědčí o tom, že Orlík byl přinejmenším v době, kdy vznikl tento zápis, již pustý. Hrad nad Brandýsem a „zámek Orlík“ jsou skutečně dvě rozdílné lokality. Kde byl potom tedy pohřben bratr Řehoř?

Na druhé straně řeky Orlice se nad Brandýsem a místem, které se nazývá „Klopot“, nebo „Klopoty“ a kde dnes najdeme pomník Komenského, vypíná vrch. Dodnes na něm na okraji lesa stojí o samotě dvůr, který se nazývá Orlík. Je to také staré stavení. Když prodával Jan z Pernštejna Bohuši Kostkovi z Postupic panství Brandýs, byl jeho součástí i „dvůr nad Brandýsem Orlík řečený“. Ten se v roce 1547 zve již dvorem poplužním. V 50. a 60. letech 16. století se v brandýských gruntovních knihách objevuje několikrát jméno statku Orlíka (Vorlíka). Pokud nejde přímo o zmíněný dvůr, je to nejspíše stavení, které leželo v samé blízkosti dvora a se dvorem bylo snad i sloučeno. Již v polovině 16. století disponovali zdejší bratři rolí, rozkládající se nedaleko Orlíka a samotný dvůr Orlík dokonce později daroval Karel starší ze Žerotína zdejšímu sboru, aby sloužil k výživě místních bratrských správců. Tato samota však není totožná se „zámkem Orlíkem“. Tím byl hrad nebo spíše hrádek, rozkládající se na ostrohu, porostlém dnes lesem, ležícím v nevelké vzdálenosti ode dvora Orlíka. O jeho osudu nevíme téměř nic, v rozvaliny se pomalu měnil již v době, kdy v Brandýse vznikl bratrský sbor a jeho jméno přejala blízká zmíněná stavení. Když si v blízkosti Orlíka Řehoř vybudoval chaloupku, stavba již nebyla využívána, ale stále ji ještě bylo možné nazývat „zámkem Orlíkem“, byť pustým. Ještě na konci 19. století shlédl František Kadlčík, autor dějin Brandýsa nad Orlicí, zbytky jejího zdíva. Nedaleko tohoto „zámku“, jak se v době, o které mluvíme, nazývaly - jak již víme - i hrady, byl pohřben bratr Řehoř. Zdali ve skále, nebo ve včelnici (zahradě), zdali někde na úpatí kopce nebo v jeho vrchní části, není již tak podstatné. Na stejném místě nebyl pohřben již nikdo z následujících správců bratrského sboru. Prokop z Jindřichova Hradce (1507) a bratr Vojtěch (1519) byli pochováni u kostela, stejně tak v roce 1521 i bratr Pavel s jáhnem Mikulášem. Teprve v době pozdější, v 70. letech 16. století, vznikl pod hradem Brandýsem nový bratrský hřbitov, nazývaný místními obyvateli „pikartský krchůvek“.

Také postava bratra Řehoře upadala již koncem 15. století pomalu v zapomenutí. Bratří se na sněmu v roce 1495 rozhodli, že se nebudou řídit jeho spisy. Usoudili, že jsou v nich „nad míru a bez střednosti některé věci položeny“ a hrozí nebezpečí, že by „škodu nésti mohly“. Osmnáct bratří tenkrát podepsalo usnesení, kterým se zřeklo závaznosti učení bratra Řehoře a které se zároveň stalo symbolickým závěrem sporu mezi tzv. malou a velkou stránkou v Jednotě bratrské. Význam „patrona a patriarchy“ Řehoře při vzniku Jednoty tím ale nijak nemohl být umenšen.

Jiří Just

(Děkuji Dr. Otovi Halamovi za poskytnutí textů přepisu sborníku Vavřince Krasonického, z nichž jsem v této studii částečně vycházel.)

275 let bratrské misie

*V srpnu letošního roku uplyne 275 let od chvíle, kdy z Ochranova vyšli první misio-
náři, dobře známí Leonhard Dober a David Nitschmann, do Karibské oblasti, na ostrov
svatého Tomáše. Chceme si toto výročí připomenout v letošním časopise několika články,
ve kterých se soustředíme na méně známé stránky bratrské misie. Bratrská misijní čin-
nost zahrnovala i snahy a práce, které skončily napohled bez úspěchu, ačkoli je konali
lidé stejně oddaní i schopní jako na jiných místech, někdy i lidé, kteří již léta v misii
úspěšně pracovali. Všichni, kdo se na této práci podíleli a nasazovali i pokládali své životy
v obětavé službě šíření evangelia, si zaslouží stejnou vděčnou památku a úctu.*

Pobaltí - diaspora nebo církev?

Co se nepodařilo ve Skandinávii, vyvinulo se obdivuhodným způsobem v Estonsku a v Livonsku, které tehdy byly pod ruskou nadvládou. I tam přicházeli bratří k lidem, kteří byli formálně křesťany, a nacházeli dveře otevřené. I tam už dlouho existovala církev, ke které místní lidé patřili, ale mnozí z jejich duchovních i laiků se zasazovali za bratrskou práci. I tam byla kritická vrchnost, která ale jejich dílo neblokovala, i když na něj často nedůvěřivě pohlížela a omezovala jej nejrůznějšími nařízeními.

Bratří tam měli po jedno a půl století jiný problém. Měli by vystavovat svoji práci riziku, že bude formálně osamostatněna a jako taková narazí na církevní i státní vrchnost? Nebo by měla zůstat jejich společenství začleněna v existujícím církevním rámci a tím být celá věc zbavena rozletu, který dalo jejich práci národní obrození Estonců a Lotyšů v čase osvobození utiskovaných a závislých, mezi kterými se právě tato práce odehrávala?

Až do zrušení nevolnictví v letech 1817 a 1820 se podobal osud nevolníků a poddaných v Pobaltí údělu otroků v Západní Indii, se kterými výrazně sympatizovali. Nakonec se bratří rozhodli pro druhou ze zmíněných možností, která nakonec vedla k pomalému konci jejich práce. Jedenáct let poté, co předsedající K. Th. Knothe odešel na odpočinek a modlitebny Liebenwertherského okrsku byly předány k další správě luterské církvi, vypukla první světová válka a po ní komunistická revoluce v Rusku, ke kterému do roku 1918 Pobaltí patřilo. Po opuštění všech pozic v Livonsku a Estonsku kromě Rigy a Dorpatu (dnes Tartu) práce Jednoty v diaspoře v této oblasti po roce 1903 již silně splynula s luterskou církví.

Zdejší lidé již byli formálně křesťany, když zde bratří začali roku 1737 svou misijní činnost. Ale za fasádou křesťanství působily hluboce zakořeněné pohanské zvyky. Proto měla misijní práce u nich velmi blízko k tomu, co se dařilo bratrské misii v jiných zemích - přivádět lidi k živé víře v Krista.

Práce v Livonsku byla nesena na rozdíl od pokusů ve Skandinávii a v severozápadním Rusku mnohotvárnou sítí vztahů. Pietismus z Halle působil přes hranice až do těchto ruských oblastí. Převážně luterská vrchnost německého původu, od které ale zároveň přicházely i největší projevy nepřátelství, dala bratřím v krizových dobách výraznou oporu. To jim usnadňovalo vydržet.

Dřívější osobní kontakty jednotlivých pastorů v Rize a okolí s Kristiánem Davidem a Zinzendorfem vedly k pozvání bratří do Pobaltí. Zvláště pevnou oporu našli u šlechtičny Magdaleny Elisabeth von Hallart (1683 - 1750), která byla provdána za kursaského generála, který vstoupil roku 1721 do ruských služeb. Když opustila Drážďany, převzal dvorní a soudní rada N. L. von Zinzendorf biblický kroužek, který se u ní scházel. Když přišli bratří do Livonska, našli u ní ve Wolmarshofu vřelé přijetí. Jedním z prvních, kteří se tam vydali, byl již roku 1729 Kristián David. S ním cestoval Timotheus Fiedler, který odešel roku 1733 do Západní Indie. Cestou navštívili bratrského biskupa Jablonského v Berlíně a v Královci podali zprávu o Ochranově. Poté se usadili na čtvrt roku v Rize a živilí se předěním vlny a řemeslnými pracemi. Generálová von Hallart je zvala k sobě a byla by ráda, kdyby Kristián David zůstal na jejím dvoře jako učitel. On ale neměl povahu na to, aby zůstal.

V Ochranově si v té době žádaly pozornost jiné věci: cesta hraběte roku 1731 na královskou korunovaci do Kodaně se všemi s tím spojenými úvahami, možnostmi a následky, roku 1732 první církevní zkušební komise v Ochranově, která přišla z Drážďan, a vyslání prvních misionářů na ostrov Sv. Tomáš. Ale i Pobaltí zůstalo v zorném poli.

hrad Ronneburg

Když byl roku 1736 hrabě vypovězen z Ochranova a odešel se svými na Ronneburg v kraji Wetterau, cestoval odtamtud do Revalu (dnes Tallinn) a Rigy. Jeho vystupování a jeho kázání tam natolik zapůsobily, že mu bylo nabídnuto místo generálního superintendanta pro Estonsko. Ale toto nebyla jeho cesta. Zasazoval se kromě toho o vydání Bible v estonštině a lotyštině. Pak se vrátil do Holandska, kde roku 1737 založil Heerendijk an der

Ijssel jako bratrskou stanicí. Jako Kristián David ani on nechtěl zůstat v Pobaltí. Celou svou silou sloužil bratrské věci po celém světě. Ale jeho cesta do Pobaltí připravila bratřím cestu k nové práci.

Již od roku 1737 působili bratří pod vedením teologa Magnuse Friedricha Buntebarta z Jeny na nově založeném učitelském semináři ve Wolmarshofu. Bratři Biefer a Jan Nitschmann a další kázali po celé zemi. Vzniklo duchovní hnutí, které se rozšířilo po Estonsku a na ostrov Ösel (dnes Saaremaa). Mezi venkovskou šlechtou, probuzenými duchovními a místním zemědělským lidem našli bratří takový ohlas, že nemohli odolat pokušení v některých místech zřídit sbory podle ochranovského vzoru. Do vznikajících společenství v diaspoře tak vnesli rovnou sborový ráz a vyvolali tím odpor těch,

kteří to považovali za krok zacházející příliš daleko.

Od roku 1738 do roku 1741 byl Kristián David znovu v Livonsku. Jako dříve v Ochranově a později ještě v Grónsku stavěl i tady: velký čtvercový sborový dům se 104 okny a 50 pokoji pro sborové pracovníky a řemeslníky a velkou kuchyní pro společné stravování. Jako zde v Livonsku tzv. „Lammsberg“, tak v Estonsku bylo na dvoře Brinkenhof patřícím panu von Gavel vystavěno druhé velké středisko bratrské práce v Pobaltí zvané „Seitenschrein“.

V těchto místech se ale bratři neuzavírali jako v klášteře. V Revalu se tehdy členové farního synodu v počtu 40 osob spojili s br. Janem Nitschmannem mladším a Bieferem, a vznikl tam roku 1742 malý sbor. To všechno ale bylo příliš mnoho pro světskou i církevní vrchnost, aby se proti tomu nepostavila. Nestudování bratří kázali a v bratrských společenstvích se konala shromáždění, která nebyla ničím jiným než bohoslužbami.

Snaha o církevní osamostatnění této práce byla nepřehlédnutelná. Nařízení guvernéra z Revalu uložilo roku 1744 farářům, aby nepřijímali žádné příchozí z Ochranova, nerozšiřovali ochranovské zpěvníky a netrpěli žádná shromáždění mimo kostely. Bratři se měli výlučně soustředit na pastýřskou práci na osobní úrovni, zatímco bohoslužby a vysluhování svátostí (zejména křty a Svatá večeře Páně) měly zůstat výhradně ve stávající ustanovené církvi.

Tak jako do Ochranova v roce 1732 a 1736 přišla i do Livonska roku 1742 zkušební komise, která byla složena ze světských a duchovních členů z carského Ruska. Musel se k ní dostavit i Kristián David, když byl roku 1743 potřetí v Pobaltí. Ptali se ho, zda je ten, který byl při jednom ohlášení ve sboru nazýván „sluhou našeho Pána“. On to potvrdil. Jako vyznamenání, kterého se dostalo při podobných příležitostech jen málokomu, mu nabídli při jednání židli.

Tolik rozruchu okolo nemohlo zůstat utajeno centrále Pilgerhaus ve Wetterau. Bylo nutno podniknout okamžitá opatření. Hrabě byl od roku 1742 na cestách u Indiánů v Severní Americe, tedy vyslali do krizových oblastí hraběnku. Tam se dostala do ostřejšího sporu s bratry, kdy jim vyčítala jejich bohatý život ve srovnání s ostatními misionáři v takových oblastech jako je Berbice nebo Jižní Afrika. Poté odcestovala hraběnka dále do Petrohradu jako vyslankyně ve své vlastní věci. Ale nic se nezdařilo. Audienci, kterou jí nabídli u dvora, odmítla na základě rozhodnutí losem, stejně tak jako vyzvání k osobní audienci u carevny Alžběty Petrovny, které ji zastihlo ještě na hranicích. Pro dvorní diplomacii nyní bylo snadné ji nařknout z věci ohrožujících stát, ačkoliv chtěla jen pomoci bratrské věci. Císařský výnos z 16. 4. 1743 ji obvinil z vytváření sekty a aby byl opět nastolen klid v zemi, zakázal „ochranovství“. Ale požár už nešlo uhasit na celé další století a půl. Když se hrabě vrátil z Ameriky, vydal se sám do sídla cara, aby ještě zachránil, co se zachránit dá. Štěstí mu ale nepřineslo ani to, že cestoval pod pseudonymem. Na hranicích ho odmítli pustit do Ruska a tak strávil vánoce 1743 v citadele v Rize. On sám byl ale rozhodně proti všem pokusům bezhlavě exportovat ochranovský

model křesťanského společenství a zavádět ho všude tam, kde bratří najdou nějaké příznivce.

Carský zákaz zůstal a přinesl oběti. Několik bratří, kteří se chtěli pouze informovat na možnost misie do pohanských oblastí v Asii, bylo uvězněno a drženo v petrohradské pevnosti od roku 1742 do roku 1747. Další bratří pracující v diaspoře v Livonsku je do vězení následovali. Práce v Livonsku tím sice neztroskotala, ale prožívala čas utrpení.

Bojovné písně, které měli bratří ve svých zpěvnících, a útočné slovní obraty, které používali při svých proslovech a v dopisech, mohly být použity jako záminky k jejich uvěznění. S takovým zdůvodněním byli zatčeni roku 1747 čtyři muži, kteří působili v bratrské práci v diaspoře v Pobaltí. Jenom jeden z nich, farář Franz Hölterhof, zažil opět lepší časy. Poté, co usedl na carský trůn Petr III., byl omilostněn, a když se ujala moci roku 1763 carevna Kateřina II., směl převzít na moskevské univerzitě lektorát němčiny. Klidný závěr života prožil v bratrském středisku Sareptě, které založil roku 1765 na Volze.

Spolu s ním zatčený superintendant E. Gutsleff z ostrova Ösel zemřel jako první z těchto mučedníků víry v Pobaltí v únoru 1749. Další zatčení byli student teologie J. G. Fritsche pocházející z Kamenze v Sasku, a lékař a teolog Dr. David Siegmund Kriegelstein, který byl roku 1747 vyslán z Ochranova, aby převzal řízení livonské práce Jednoty v diaspoře. Tři jmenovaní přeživší zatčení byli po dvanáctiletém věznění v Petrohradě roku 1759 vypovězeni do Kazaně na Volze. I zde žili jako svědkové své víry a jako takoví zde krátce po sobě na konci roku 1760 zemřeli Fritsche i Dr. Kriegelstein. Hölterhof jim na místním cizineckém hřbitově nechal zhotovit náhrobní nápis, který byl vyznáním víry nad jejich smrtí. Byla tam mimo jiné slova: „Věřili v toho, který svou krví vykoupil svět.“

Práce bratří v Livonsku ale pokračovala dál a krize z roku 1742 a na ni navazující pronásledování ji nemohly zastavit. V této době měla společenství v diaspoře v Lotyšsku a Estonsku na 14 tisíc členů, kteří se nazývali „nacionálními bratry a sestrami“. Zvláště po zrušení nevolnictví a pod tlakem nových ustanovení roboty, která ještě neskončila, nacházelo ochranovské hnutí mezi trpícím rolnickým lidem velmi silný ohlas. Jak livonský generální superintendant, tak i generální guvernér se koncem druhého desetiletí 19. století obávali vážných nepokojů. Ale pochopení víry ochranovských drželo lid zpátky. V době prvního stoletého výročí v roce 1836 vzniklo probuzenecké hnutí, které bylo druhým obdobím rozkvětu práce Jednoty. Roku 1839 byl udáván počet účastníků shromáždění přes 100 tisíc. Roku 1854 čítala ochranovská diaspora 276 modliteben, přes 70 tisíc členů společenství a víc než 6700 místních spolupracovníků. Mnoho věcí se podařilo právě díky jim, protože němečtí misijní pracovníci často podléhali různým omezením. Na generálním synodu roku 1857, který byl důležitý i pro misii, bylo hlášeno pro práci v této oblasti v Pobaltí 83 tisíc lidí.

Ve sborových řádech ochranovských bratří nacházeli místní lidé výrazný kus sebe-realizace, který jim v politickém prostoru chyběl. Nabízí se srovnání s církevní situací

křesťanů jiné než bílé rasy o sto let později v Jižní Africe. Misijní zprávy měly již tehdy pro estonské a lotyšské bratry a sestry efekt solidarity, když se například porovnávali s křesťany v Západní Indii a Surinamu, jejichž otroctví skončilo mezi lety 1834 a 1863 (podle toho ve které oblasti žili). Pro estonské a lotyšské bratry a sestry bylo velmi důležité, že se k nim dostaly misijní zprávy ze Západní Indie. Jejich reakce byla: „Ach, jak jsme se styděli před našimi černými bratry a sestrami, když jsme na jejich útisk a tíseň nahlíželi zvenku proti našim poměrům.“ Proti tomu uvádí diakon Jan Freitag roku 1853 v tištěných zprávách z Jednoty: „...mám za to, že úděl mnohých livonských rolníků, jmenovitě z Marienburské oblasti, je mnohem smutnější a více otupující, než úděl mnohých černošských otroků, kterým nejsou upírány jejich základní životní potřeby.“

Zvláštní zařízení, která přímo nesloužila sborovému a bohoslužebnému životu, byla v Ochránovké misii obvyklá. Někde se jich Bratří mohli snáze vzdát, ale v Livonsku, stejně jako později v Jižní Africe, na nich záležela možnost přežití a šance na rozvoj. Jednota by tu mohla snadno existovat jako samostatná církev, kdyby to tamní vláda dovolila. Generální synod roku 1857 ale uzavřel cestu k silnějšímu zdůraznění zvláštního ochránovského charakteru. Odstranil užívání losu, shromáždění v malých skupinkách a třídní rozdělení v diasporních společenstvích Jednoty v Livonsku a uložil pracovníkům Jednoty být v přátelském vztahu s duchovními místní církve.

Otcové na synodu to mysleli s církví dobře. Ale mnoho členů diaspory v livonském díle Jednoty na to reagovalo tím, že odešli. Společenství se zmenšovala. Mnoho modliteben zůstalo prázdných a byly prodány nebo předány místní luterské církvi.

Jestli Georg Schmidt narazil na velké těžkosti a jeho práce musela skončit proto, že se nechtěl svěřit do rukou reformovaného duchovenstva v Jižní Africe, práce v diaspoře v Pobaltí trpěla škodu naopak tím, že se její ochránovský charakter stále více přizpůsoboval místní církvi. Ta to sice vítala, ztrácela tím však rys duchovního probuzení, které ochránovským působením získala.

Kde ještě zůstaly ochránovské skupinky, tam už na ně nebylo nahlíženo jako na sektářské nebo politicky nebezpečné. Těm málo bratřím, kteří po roce 1903 ještě v zemi pracovali, už nehrozilo vězení a žádné pronásledování. U mnoha lidí se jim dostávalo

dnešní budova bratrské školy v Lotyšsku

velkého uznání a cti. Ale Jednota již v této době neměla prakticky žádný vliv na církevní a veřejný život, který by byl srovnatelný s tím dřívějším. Válka roku 1914 a revoluce 1918 zcela změnila celkovou situaci a donutily Jednotu k vyklizení posledních pozic v této oblasti. Jinak bychom se ale mohli právem ptát, zda Jednota svou prací v diaspoře v této části Evropy splnila svou historickou úlohu či nikoliv.

Tomáš Kuták

Poznámka: Po pádu sovětského režimu a znovuzískání samostatnosti pobaltských států byla práce obnovena a dnes má v Evropské kontinentální provincii zástupce Jednota z Estonska, a od r. 2006 i z Lotyšska.

unitas fratrum

Zasedání Unity Boardu na Barbadosu

Pravidelné zasedání řídicího grémia světové Jednoty se letos konalo na Barbadosu ve dnech 18. - 27. května. Za Evropskou kontinentální provincii byl přítomen bratr Frieder Vollprecht, náš distrikt neměl zastoupení, protože minulé zasedání 2005 stanovilo proti oběma částem bývalé české provincie UF sankce, zahrnující i pozastavení členství ve všech mezinárodních grémiích UF.

Unity Board se sešel v hodně obměněném složení (8 členů ze 20 bylo nových) a o jeho jednání budeme moci přinést podrobnou zprávu později. Pro nás je důležité, že UB rozhodl o zrušení sankcí proti českému distriktu, čímž se obnovuje naše právo vysílat jednoho zástupce s hlasovacím právem na jednání orgánů UF. Sankce proti české provincii (která rovněž nebyla zastoupena delegátem) zůstávají v platnosti.

Další kroky v záležitostech provincií české a honduraské (kde jsou podobné problémy a rozdělení) učiní zřejmě až synod Unitas fratrum, který se sejde za dva roky, v létě 2009 v Londýně.

z církvi doma i ve světě

Pět přání k narozeninám Evropské unie

V březnu 2007 oslavila Evropská unie 50 let svého trvání. Státy, které ji tehdy zakládaly, se zavázaly, že budou budovat základy stále užšího spojení mezi evropskými národy, že budou společně zajišťovat hospodářský a sociální pokrok ve svých zemích a že budou zachovávat a posilovat mír.

Společenství evropských evangelických církví ocenilo, že za 50 let se Evropu podařilo sjednotit mnohem více, než se tehdy zdálo možné. Dnes tvoří Evropskou unii již

27 států. Evangelické církve oceňují pokrok, kterého bylo dosaženo a v pohledu do budoucnosti chtějí Evropské unii předložit pět přání:

1. Evropa se musí dále sjednocovat. Evropa je mnohem víc než jenom EU. Další země si přejí začlenit se do EU a státy, které s EU sousedí, potřebují politiku, která bude podporovat sjednocování a bránit konfliktům.

2. EU potřebuje více demokracie. Jednou z velkých výzev do budoucna je vytvářet Evropu ne vlád, ale Evropu občanů. To znamená posílit účast občanů EU na demokratickém rozhodování. To předpokládá i společnou ústavní smlouvu, která by zdokonalila základy soužití lidí a států Evropy.

3. EU potřebuje více spravedlnosti. Skoro 80 milionů lidí v EU žije na hranici chudoby, každé páté dítě je jí ohroženo. V EU je 17 milionů nezaměstnaných, rozdíl mezi bohatými a chudými se zvětšují. Evangelické církve chtějí takovou unii, která bude lépe a více bojovat se sociálními problémy a chudobou než dosud.

4. EU potřebuje větší otevřenost. EU je na jedné straně největší přispěvatel na rozvojovou činnost, na druhé straně přispívá svou obchodní politikou a vymezením svých trhů k hospodářské nerovnosti a k chudobě ve světě. Evangelické církve chtějí Evropskou unii, která se neuzavře před ostatním světem, ale přispěje k míru a spravedlnosti, zvláště na svých hranicích, na středním Východě a v severní Africe.

5. EU potřebuje životaschopnou kulturní identitu. EU se bude moci rozvíjet v míru, svobodě a prosperitě, bude-li se opírat o společný základ lidských hodnot. Křesťanství je jedním z kořenů evropské identity. Pro reformační církve, které vzešly ze zápasu o svobodu vyznání, je zvláště důležitá otázka svobody. Podporujeme dialog mezi náboženstvími a kulturami jako nástroj budování pokojné a spravedlivé společnosti.

Evangelické církve, které znají ze svých dějin pronásledování a diskriminaci, chtějí zvláště upozorňovat na menšiny a sociálně slabé a zdůrazňovat jednotu ve smířené různosti. Jako křesťanské církve mohou a chtějí přispívat Evropě zkušenostmi s cestou smíření.

Jak věří faráři?

„Vztah k Bohu, stejně jako láska, nemůže být jednoduše shrnut do nějaké formule,“ řekl v interview pro protestantské noviny odcházející předseda synodu holandské reformované církve. Reagoval tak na průzkum, který byl v Nizozemí publikován v roce 2006, a podle kterého každý šestý duchovní v holandské reformované církvi pochybuje o Boží existenci, nebo v ni nevěří. Předseda prohlásil, že zjištěné pochybnosti či nevěra v Boží existenci mohou být spíš „hrou se slovy“, členové církve tomu však nerozumějí jako hře a proto by takové pochybnosti neměli duchovní vyslovovat veřejně.

Průzkum provedl křesťanský rozhlas se Svobodnou univerzitou v Amsterdamu a zjistili, že nejvíc pochybují faráři mezi 55 a 65 lety, zatímco mladí, pod 35 let, pochybují nejméně. „Průzkum obecně ukázal, že mladší generace je ‘zbožnější’ než generace

starší,“ poznamenali k tomu výzkumníci.

Bylo by určitě zajímavé mít takových průzkumů víc, abychom mohli porovnat, zda jde o problém regionální, a omezený na jednu generaci, nebo zda se obecně ukazuje, že starší, unavení duchovní víc pochybují. V každém případě to s mládeží nebude tak docela zlé, zdá se - poznamenává k tomu redakce NBL.

Otroctví stále existuje

Předsedkyně Spojené reformované církve v Anglii, Elizabeth Caswell, připomněla v letošním velikonočním poselství, že ačkoli je to 200 let, co byl zrušen obchod s otroky, otroctví v různých formách stále existuje.

„Miliony lidí jsou podrobeny druhým kvůli dluhům, nebo jsou donuceni pracovat za žebráckou mzdu. Někteří končí v prostituci, zlomeni násilím a strachem, okradeni o osobní doklady, nerozumějí řeči země, do které byli zavlečeni.“ Máme jako Evropané podíl na hrozném obchodu s otroky, ale máme také odpovědnost za to, co se děje v našich zemích dnes (poznámka redakce - v ČR se odhaduje počet žen v prostituci na 30 tisíc, z toho velká část nedobrovolně).

„Ježíš vstoupil do temnot našich bolestí a strachů, aby byl s námi a trpěl s námi, ale také, aby přinášel světlo a naději do našeho světa smutku a trápení.“

Luterská církev v Norsku vyzývá k posílení ekologického zřetele

Biskupové norské luterské církve vyzvali vládu, aby se důrazněji snažila o ekologický přístup ke klimatu. Církev vyzývá ke snížení produkce skleníkových plynů a spolupráci se zeměmi, které jdou touto cestou.

Norská luterská církev pozvala k návštěvě africkou tajemnici pro problémy změny klimatu, Grace Akumu. Ta upozornila, že změna klimatu není záležitostí možného budoucího nebezpečí, ale v Africe skutečností, která zabíjí tisíce lidí ročně. Kritizovala Norsko, že má v plánu vypouštět do ovzduší v příštích pěti letech před 50 milionů tun kysličníku uhličitého ročně. „Musíme mnohem víc soustředit pozornost na to, proč tolik lidí na této planetě žije v nouzi a chudobě,“ řekla biskupka z Borgu Helga Byfuglien.

(Česká republika dostala limit téměř 90 milionů tun ročně, což se ministru a části průmyslu zdá málo a důrazně protestují, že máme právo kazit ovzduší víc - pozn. red.)

Francouzská luterská a reformovaná církev se hodlají spojit

Obě jmenované protestantské církve oznámily, že do roku 2013 plánují spojení do jedné „Spojené francouzské evangelické církve“. Rozhodl tak první společný synod obou církví a vyjádřil tím přání mnoha francouzských evangelíků.

Předseda společné rady obou církví, François Clavairoly, řekl, že podnětem ke spojení bylo vlastně již Leuenberské prohlášení z roku 1973, v němž se reformované a luterské církve v Evropě dohodly na vzájemném uznání ordinace, svátostí a služby v církvi.

Návrh na spojení, který synod v Sochaux schválil, počítá s tím, že v roce 2013 vznikne společná církev, která bude mít konfesijně různé regiony, což umožní sborům zachovat si svou dosavadní (luterskou nebo reformovanou) identitu.

dějiny křesťanství u nás

Zapomenuté výročí

Dnes už skoro nikdo neví, že na Cyrila a Metoděje se vzpomínalo v římské i pravoslavné církvi ještě v době Českého národního obrození 11. května. Podle našeho gregoriánského, už opraveného občanského kalendáře, je to až 24. května. Na pozvání knížete Rostislava tito rodní bratři přišli z řecké Soluně (Thessaloniké) na Moravu na jaře r. 863. Podle tradice to bylo 11. května (dle starého juliánského kalendáře). Tento den byl určen ještě v jednomyslnosti v nerozdělené církvi. K rozdělení došlo r. 1054, kdy se římský papež a cařihradský patriarcha vzájemně prokleli po létech různých rozporů. Oba totiž usilovali o totéž, o primát nad všemi křesťany. A to nemohlo skončit jinak než rozkolem. Od té doby mluvíme o západní latinské římské církvi a východní ortodoxní (pravoslavné) se staroslovanštinou, případně i řečtinou, které se pak nezávisle na sobě samostatně vyvíjely a přijímaly kulturu svého území. Teprve až v naší době tyto dvě církevní jednoty navazují nové kontakty a snaží se zapomenout na nechutnou minulost, která rozhodně není naší chloubou.

*vyobrazení Cyrila a Medotěje
v rukopise z 11. století*

5. červenec je fiktivní datum, účelové. Nový den vzpomínek na slovanské věro-zvěsty byl stanoven už jen v západní římské části s úmyslem zastínit památku Mistra Jana Husa, na kterého vzpomínáme o den později. Nový čas má odvést pozornost od Kostnice k Velehradu. Zvláště náš národ ctí Cyrila a Metoděje jako zakladatele slovanského písemnictví a svědky víry v srozumitelném jazyku lidu. Pravoslavné církve všude dodnes vzpomínají na slovanské apoštoly postaru v květnu, ovšem ne tak intenzivně jako v naší vlasti, kde k nim máme mimořádný vztah.

Proč došlo k přesunu a proč je to hned vedle Jana Husa? Pokus dát lidu vyhovujícího církevního hrdinu, světce Temna Jana Nepomuckého, nevyšel tak, jak si to v Římě představovali. Ani baroko se svým leskem a nádherou moc nepomáhalo. Z té doby pochází rčení: Baroko pro oko. České národní obrození to poněkud pokazilo. Probudilo lásku k češtině, která už byla silně ovlivněna germanizací. Dokázalo vyprávět o slavném údobí husitské a bratrské reformace, znovuobjevilo už téměř zapomenutého Komenského, učitele národů. Jana Husa představilo takového, jakým vskutku byl. Ti tehdy mocní jej jako nepohodlného svědka víry v Pána Ježíše Krista v Kostnici upálili, protože odmítl jednat podle přání koncilu a církevních špiček. Marné bylo jeho dovolávání se Písmu, pravdy a svědomí. Stal se národním mučedníkem, hrdinou. Lidé doma ctili jej více, než zmanipulovaného Nepomuka, ověčeného legendami. Protože Husova popularita i po jeho násilné smrti neustále rostla, bylo nutné dle pohledu protireformačních ideologů něco s tím udělat.

Vždy kolem 6. července zástupy vlastenců chodily do Husince, aby zavzpomínaly na našeho národního hrdinu. Každý rok těchto poutníků přibývalo. Byl učiněn pokus koupit Husův rodný dům, rozbourat jej a na tomto místě postavit církevní sirotčinec. To se nepodařilo realizovat. V roce 1869 se vzpomínalo na 500. výročí Husových narozenin, do Husince přišlo už 60.000 poutníků. Tu přišel někdo z vlivných jezuitských otců na nápad jak popularitu Husovu přenést na Cyrila a Metoděje, kteří byli též ve veliké úctě u českých „kacířů“. A tak došlo k přesunutí jejich svátku z května na 5. červenec, kdy se na ně v tento čas začalo vzpomínat. Ono zde bylo vskutku leccos podobného s Husem, především snaha zvěstovat evangelium jazykem lidu. V minulosti církev už podobné přesuny dělala, když na dny doznívajících pohanských slavností dosazovala své „svaté“, aby tak slavnosti dala jinou náplň. Celkem to fungovalo, lidé slavili dál s novou náplní, na to staré, pohanské, se brzy zapomnělo. Něco podobného známe z nedávné bolševické totality, kdy na vzpomínkový den vzniku ČSR 28. října se také nalepilo kdeco, den znárodnění a pod.

Po smrti Metoděje byla slovanská bohoslužba zakázána. Žáci a pokračovatelé obou bratří misionářů slovanského původu byli ze země vyhnáni. Byli to především bavorští biskupové, kteří považovali Moravu za sféru svých zájmů, podobně jako Sasové zase v Čechách, kteří převedli území někdejší Velké Moravy do druhého tábora víry. Slovanská liturgie byla nahrazena latinskou. Němečtí misionáři byli špatně jazykově připraveni, kázali většinou jen německy, lid jim málo rozuměl. Moravská církev byla v r. 885 zlikvidována, ale slovanské zvěstování evangelia zůstalo v národě v živé paměti.

V Sázavském klášteře byla dlouho tato tradice pěstována, taktéž císař Karel IV. měl velký vliv na založení kláštera v Praze na Slovanech. Tam byla později ideově zrozena Jednota bratrská, když husitský mnich bratr Řehoř, syn Rokycanovy sestry, byl s mnohými spolubratry ve víře častým posluchačem kázání svého strýce v Týnském chrámě, Římem nikdy nepotvrzeného arcibiskupa podobojí. Později měl Řehoř kontakty i s P. Chelčickým a stal se spoluzakladatelem Kunvaldského bratrstva zákona Kristova.

Po Bílé hoře nebylo u nás místo ani pro východní pravoslavnou církev. O všem rozhodoval jen „římský oltář a vídeňský trůn“; jezuité a císař. Taktéž se téměř neví,

*Cyrl a Metoděj v současném umění
(mozaika v centru Aletti v Olomouci)*

že teprve až Toleranční patent dovolil pravoslavným omezenou činnost, stejně jako evangelikům. Později, když všechny nekatolické církve byly zrovnoprávněny, mohla se pravoslavná církev rozšířit i v naší vlasti. V Čechách mnoho sborů nemá, na Moravě už více; ještě silnější je v sousedním Slovensku. Vzpomínáme, jak si statečně počínali jejich věřící v odboji proti nacismu zvláště v Praze v chrámě Cyrila a Metoděje v Reslově ulici, když v podzemí ukrývali londýnské parašutisty, ale to už je o něčem jiném, co je dostatečně známo.

S rozpaky se díváme na současné každoroční červencové velkolepé vzpomínkové oslavy slovanských věrozvěstů na Velehradě,

když známe dobové pozadí. Stejně tak na vyhlášení papeže, že Cyril a Metoděj jsou apoštolé Evropy; přesněji řečeno, že byli duchovní spolutvůrci rané střední Evropy. Dá se to říci o východní pravoslavné části církve, především o Bulharsku, Srbsku, Ukrajině, Bělorusku a Rusku. Tam liturgie je dosud staroslovanská a navíc dnešní jejich azbuka vznikla z tzv. hlaholice, písma sestaveného na základě řečtiny, které nám přinesl jazykově vzdělaný Konstantin, později zvaný Cyril. Forma vyznávání křesťanství podle západního římského latinského obřadu měla u nás jiné misionáře. I když si zakladatelů slovanského písemnictví velice vážím, neumím si představit, že bych měl psát jinak než latinkou a věděl jen málo o kultuře evropského západu, jak je tomu leckde u pravoslavných křesťanů.

Někdo může oprávněně říci, že oslava člověka, byť se jedná o Cyrila a Metoděje, není dnes věcí podstatnou, je to už jen historie. Máme jiné problémy. Jde nám především o to, jak získat ztracenou pozornost a důvěru při zvěstování evangelia, když se nalzáme v údobí inflace slov a konzumního způsobu života. Tu hledáme jak a co říci bez náboženských frází, civilně, pravým způsobem to právě. Zatím se nám to moc nedaří. Horlivost sama o sobě nestačí, umí někdy ještě více pokazit. Toto zde dnes řešit nebudeme. Šlo mi jen o to ukázat něco z toho, co se dělalo ve jménu Ježíše Krista a

křesťanství v naší vlasti. Nedivme se, že jsme tolik ztratili na přitažlivosti, když jsme mnohokrát na různých místech zklamali. A nejsou to jen ti „zlí“ římské, nebo ortodoxní pravoslavní, i protestantští „berani“ zklamali, dávali jsme všichni špatné svědectví. Nyní sklízíme co se urodilo...

Miroslav Hloušek

zprávy ze seniorátu

Slavili jsme 550. výročí založení naší církve

Ráda bych se s vámi podělila o dojmy z oslavy, která probíhala v sobotu 28. dubna ve starém Bratrském sboru v Mladé Boleslavi. Již po 10. hod. ráno vítal návštěvníky sbor trubačů z Německa. Dopolední program začal v 10,30 a moderoval ho Ondřej Halama. O historii naší církve postupně promluvili Jindřich Halama, biskup Theo Clemens, senior Jiří Polma a Markus Gill. Následovalo biblické poselství synodního seniора ČCE Joela Rumla a několik pozdravů hostů.

V polední přestávce jsme si mohli v městském muzeu prohlédnout výstavu z nálezů archivu biskupa Jednoty bratrské Matouše Konečného. Archiválie, které byly ukryté jen mělce pod podlahou, našli při stavebních pracích v klášteře dva polští dělníci. Tento nález jedinečné hodnoty je velice zachovalý. Vedle seznamů členů jednotlivých sborů jsou zde zachované třeba i výdaje studentů, kteří dostávali stipendia. Život lidí před 400 lety se od toho našeho možná příliš nelišil...

Odpoledne ve 14.30 bylo bohoslužebné shromáždění se Svatou večeří Páně. Pro asi 500 shromážděných bratří a sester ji vysluhovalo 8 ordinovaných laiků i kazatelů v bílých talárech. Při shromáždění zněla kromě češtiny i němčina a holandština. A hlavně zněly bratrské písně. Zpívalo se s chutí, svižně a nahlas. Zpěv tvořil převáž-

nou část bohoslužeb. Zde jsme si mohli opět uvědomit, že nás spojuje jeden Pán navzdory rozdílné barvě pleti a různým jazykům, kterými mluvíme. Asi nejen pro mě

bylo toto shromáždění nejsilnějším momentem celých oslav.

Pro ty, kdo se ještě mohli zdržet, byly připraveny tři koncerty, všechny v 16,30. Každý si tak mohl vybrat podle svého vkusu a nálady.

Ale tím oslavy ještě neskončily. V nedělní podvečer nás potštejské navštívili bratři a sestry z Berlína. Nejprve si s nimi povídáme v modlitebně a pak vděčně přijímají naše pohostinství. U kávy či čaje rozhovory pokračují. Jdeme se s nimi také podívat ke kostelíku a faře, nyní smutně prázdné... Nakonec ještě neplánovaně navštíví zámek, kam je pozvou sami majitelé.

V pondělí je ve sboru opět živo. Tentokrát k nám přijíždí zájezd z holandského Utrechtu. Bratři a sestry jsou všichni původem ze Surinamu. Víte, že 90% členů Jednoty v Holandsku má surinamský původ? Provázím je už z Rychnova, kde jsou ubytováni. Nejdříve jedeme na Šerlich. Od Masarykovy chaty je krásný rozhled do Čech i Polska. Novou silnicí pokračujeme do Neratova, kde si z autobusu prohlížíme poutní kostel, který dostává novou střechu. Další zastávka je v Kunvaldě, kde si v domku Na sboru připomínají své duchovní kořeny. Po obědě se jede do Potštejna. Po prohlídce zámku jsou očekáváni ve sboru. Zde je nejprve pohoštění a pak si navzájem představujeme své sbory, modlíme se a zpíváme. Zpěv zněl i po celý den v autobuse, stejně tak jako smích. Bylo nám s nimi velice dobře... Nakonec ještě procházka ke kostelu a faře a už nasedají do autobusu a my jim máváme, dokud nezmizí v zatáčce.

synodní senior br. Joel Ruml

Představuji si, že takhle nějak to bude vypadat v nebi. Lidé ze všech národů a všech barev pleti se společně radují, zpívají a oslavují svého Pána... Malý kousek nebe jsme mohli zažít i my v Potštejně...

Nada Běťáková

biskupové br. Schlimm a br. Clemens

Bylo to vzácné povzbuzení

Po slavnostní sobotě 28.4., kdy jsme si v Mladé Boleslavi vděčně připomínali 550 let Jednoty bratrské, přišla pro nás v Železném Brodě slavnostní neděle. Radostně jásavá, jak k nás k tomu vybízela neděle Jubilate (Plésej Bohu všecka země!). Přijel celý autobus bratří a sester z bratrského sboru v Utrechtu se svým kazatelem Markusem Gillem. Přijeli další bratří a sestry z Rovenska a s nimi delegace jejich partnerského sboru z Drážďan s kazatelkou Randi Weberovou, z Koberov a z Jablonce.

Začátek shromáždění v 10 hodin předznamenalí drážďanští trubači před sborem, pak zazněl zvonek ve věži a byli jsme připraveni ke společenství církve. Dětský soubor Řetízek pod vedením bratra Josefa Hlubučka zazpíval pro hosty i domácí několik duchovních písní. Společný zpěv písní v jazyce českém, německém a holandském doprovázela střídavě po slokách na varhany sestra Marcela Pallová a na dechové nástroje trubači z Drážďan. Ač zahraniční hosté nebyli v početní převaze, přezpívali nás! Myslím, že to není tím, že by měli větší plíce.... Kázání na text Iz 43, 1-3 bylo také trojjazyčné. Do němčiny je překládala Dáša Oupická a hned ještě do Holandštiny Markus Gill. Nadšení jsme byli, když nám surinamští zazpívali. Pozdravili nás M.Gill a R.Weberová. Jednou jsme si dovolili mít shromáždění dvě hodiny.

*utrechtský kazatel
br. Markus Gill*

Po shromáždění byla chvíle na občerstvení a rozhovory při kávě. Ale ne dlouhá, neboť nás čekal oběd ve škole v pelechovské ulici. Vedení školy i kuchařky nám vyšly vstříc a připravily dobré obědy - snad nevadilo, že totéž bylo k obědu i v sobotu v Mladé Boleslavi: kuřecí stehna se zeleninou. I v jídelně zazněl dvakrát zpěv našich hostů: jako modlitba před jídlem a pak jako poděkování kuchařkám. A vlastně píseň zněla i na chodbě - surinamské sestry si při odchodu prostě radostně zpívaly...

Po dalším posezení ve sboru hosté odjeli přes Kozákov dál na východ, kde je další den čekal sbor v Potštejně a návštěva Kunvaldu. A pak ještě Praha...

Měli jsme rádi naše hosty mezi sebou, jejich přítomnost nám dala nové síly.

J. Polma

Už nebo teprve?

K čemu ta otázka? Už - je to rok a půl, co odešel do důchodu bratr kazatel Rudolf Borski. Řekneme si: jak ten čas rychle ubíhá...

Teprve - před rokem a půl odešel do důchodu bratr Rudolf Borski - a nyní slaví své 80. narozeniny - 2. července! Tohle zjištění vypovídá o tom, jak „srostl s kazatelnou“, se službou kazatele (od roku 2000 na poloviční úvazek). Jak vážně vzal povolání ke

službě v církvi, jak odpovědně vyslovil své ordinační sliby, že zůstane věrný kazatelskému povolání v Jednotě bratrské do konce života. Když musel zažívat smutné zklamání z rozdělení Jednoty bratrské, mohl odejít do důchodu - neučinil to. Má přece velmi rád svůj sbor a nemohl ho opustit v těžké době. A nejen sbor, ale i práci a službu celého nového Ochranského seniorátu při ČCE. A tak dovršil celou pětapadesátku let svého kazatelství. Ani nyní není vzdálen sborového dění, vděčně sleduje, jak sborová práce pokračuje a je-li potřeba, i kázání napíše, aby ho mohla dcera přečíst... Uprostřed pečující rodiny, uprostřed milých sester a bratří tanvaldského sboru žije bratr Rudolf Borski.

bratr kazatel Borski, jak ho známe při shromáždění

Přejeme mu k jeho narozeninám, aby mu Pán Bůh dával ještě dlouho potřebnou sílu, zdraví, aby měl dobré důvody pro radost v rodině i ve sboru i v církvi. A děkujeme mu i jeho manželce za věrnost...

Jiří Polma

Sešly jsme se v Turnově

Od 90. let se stalo v našem Ochranském seniorátu tradicí jarní setkání sester. To letošní se uskutečnilo v sobotu 12. května v Turnově s hojnou účastí téměř 40 sester ze všech našich sborů.

Úvodní biblické zamyšlení nad tématem z knihy Rút (7. kapitola) připravila sestra Anna Kejřová. Osudy Komenského rodového prstenu nám přiblížila ve svém příspěvku sestra Marie Ulrichová a doplnila své vyprávění historicky cennou fotodokumentací významných událostí v Jednotě bratrské ze 40. a 50. let 20. století. Na loňské 7. evropské setkání žen Jednoty bratrské, konané v dánském městečku Christiansfeld zavzpomínaly přímé účastnice, sestry Libuše Bernardová a Jitka Pernerová. Dopolední program zakončila sestra Jitka Pernerová, sdělila nám svůj osobní zážitek z oslavy 500. výročí založení JB, konané v roce 1957 v Železném Brodě.

historický prsten J.A. Komenského, který se v rodině Figulusů dědí z generace na generaci

Nedílnou součástí našich setkání bývá sbírka, jejíž letošní bohatý výtěžek byl obdobně jako v minulých letech rozdělen pro příspěvek sirotkům v oblasti postižené virem HIV v Tanzánii (tento projekt organizuje Evropská kontinentální provincie) a dále do sborů pro práci s dětmi a mládeží - tentokrát v Potštejně a v Jablonci N. Nisou.

V polední pauze, kdy nám turnovské hostitelky připravily chutný oběd, byl dostatečný prostor pro osobní rozhovory.

Odpolední, stěžejní přednášku našeho setkání na téma „Postavení a úloha žen v historii Jednoty bratrské“ přednesla sestra PhDr. Jana Uhlířová. S velkým zájmem jsme sledovaly její velmi poutavý výklad, který nepostrádal přehlednost a byl oživen citacemi významných historických postav, např. Lukáše Pražského. V závěrečné diskusi ocenil br. Pospíšil věrnost, obětavost a iniciativu sester jako nepostradatelný přínos v životě našich dnešních sborů.

V celodenním programu nechyběl zpěv oblíbených písní tradičního bratrského repertoáru i písní vybraných z jiných evangelických zpěvníků.

Cítíme, že každým dalším společným setkáním roste osobní sblížení, neformálnost a otevřenost. Obětavost v práci pro věci víry se nám zúročuje v prožitém společenství.

Posíleny vědomím sounáležitosti jsme se rozloučily slovy požehnání: „Hospodin hledíž na mne i na tebe, když se rozejdeme od sebe.“

Libuše Bernardová

*Jen nebe ví, kam dojdu a kde stanu.
Než skleslost otroků či zpučnost pánů
jsem radost služby Páně vyvolil.*

*Lesk schodů mjíím. Stupni jsou mi skály,
jež dávných moří vlny nahlodaly,
kde otisk stop tu od pradávna zbyl.*

*V mém měšci tíhy stříbra nenašli by,
řád uznání a odznak moci chybí;
kež ruce čisté, rovná ústa mám!*

*Dej Bůh, ať volně k svým i cizím vkročím,
sám nejařmím a jiným neotročím
a člověku vždy bratrem zůstávám!*

M. Matouš (ze sbírky Noc na horách)

ráj srdce

SYMBOL

Jel jsem vlakem. V kupátku proti mně seděly v doprovodu maminek dvě dívenky, snad jedenáctileté. Jedna měla na něžné růžové blůzičce ze stříbrných korálek vyvedenou lebku se zkríženými hnáty. Vybavil jsem si, že tento symbol se vznášel na vlajkách pirátských lodí. Pokud se pamatuji, honosili se jím i členové oddílů SS.

Jsou lidé, kteří mají na hrudi zavěšený křížek. Znamená to, že se hlásí ke křesťanství, ne ovšem vždycky.. Za vlády komunistů to bylo očividné přiznání k víře, někdy i riskantní. Slyšel jsem o studentce střední školy, které profesor zavěšený křížek utrhl, nevím už s jakými důsledky. Křížek jako symbol má smysl.

Ale co ta dívka s lebkou a zkríženými hnáty, s tímto symbolem smrti na hrudi? Jistě to nebylo míněno jako projev sympatií k pirátům, spíše k některé ze skupin heavy metalu. Ale pravděpodobně to měla jako ozdobu. Je to móda současné společnosti bez idejí. - Není to však lehkovážné zahrávání s něčím temným? To ovšem tu dívku a především její matku nenapadlo.

KRÁM BOŽÍ

Nikoli, není to chyba tisku, nejde o chrám. Ale zdálo se jedné ženě, že vešla na tržišti do nového krámu a k jejímu překvapení stál za pultem Bůh.

„Co tu prodáváte?“ zeptala se.

„Všechno, po čem touží tvé srdce,“ odvětil Bůh.

Žena nejdříve nevěděla, má-li věřit svým uším, ale pak se rozhodla, že tedy požádá o to nejlepší, co si člověk může přát.

„Chtěla bych klidnou mysl, lásku, štěstí, moudrost a osvobození od strachu,“ osmělila se. A čekala, že to, o čem žádala, jí Bůh podle svého slibu dá.

Bůh se pousmál a řekl: „Myslím, že jsi mi dost dobře neporozuměla. U mne nejsou k dostání plody. Pouze semena.“

NEVYSLYŠEL?

Jednou se jistému muži stalo, že zabloudil v poušti. Když pak přátelům ten hrůzný zážitek vyprávěl, líčil, jak nakonec z čirého zoufalství poklekl a prosil Boha o pomoc.

„No, a vyslyšel Bůh tvoji modlitbu?“ ptali se nedočkavě.

„Nevyslyšel. Zničeho nic se objevil nějaký člověk a ukázal mi cestu.“

připravil M. Matouš